

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΥ

Ημερολόγιο μιας απιστίας

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ψ

ΨΥΧΟΓΙΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Ημερολόγιο μιας απιστίας**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Αιμίλιος Σολωμού
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Ευδοξία Μπινοπούλου
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Χρυσούλα Μπουκουβάλα
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Άγγελος Ελεύθερος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Αιμίλιος Σολωμού, 2012
© Εικόνων εξωφύλλου: Lisa Howarth/Trevillion Images UK,
Mehmet Salih Guler, James Arrington/iStockphoto.com
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2012

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2012

ISBN 978-960-496-800-8

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομιχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΥ

Ημερολόγιο
μιας απιστίας

ΨΥΧΟΓΙΟΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Στη Μαρία-Ελπίδα

Το πλοίο της γραμμής, ένα σαπιοκάραβο που έδε-
σε για λίγα λεπτά ίσα ίσα για να αποβιβαστούν
οι λιγοστοί επιβάτες του, βρίσκεται ήδη στ' ανοι-
χτά. Τα σίδερα του σκαριού του τρίζουν, καθώς αυλακώ-
νει τη θάλασσα και πίσω αφήνει αφρισμένα κύματα. Μια
μαύρη, κατάμαυρη καπνιά ρέει βαθιά μέσα στα σπλάχνα
του προς το σκουριασμένο φουγάρο, ένα ηφαίστειο που
ξερνά λάβα και στάχτη. Ο άνθρακας σκορπά ψηλά στον
ουρανό το μαύρο πλέγμα του, σαν σμήνος μαυροπούλια
στην άκρη του ορίζοντα. Η ανάκατη μυρωδιά, πίσσα, πε-
τρέλαιο, ιώδιο και υγρή αλμύρα της θάλασσας, κάνει την
ατμόσφαιρα βαριά κι αποπνικτική.

Στην τσιμεντένια προβλήτα, τη φαγωμένη και σαθρή,
την εκτεθειμένη στην πολυκαιρία και στα στοιχεία της
φύσης –απόδειξη πως τίποτα δεν είναι αιώνιο σε τού-
το τον μάταιο κόσμο– απομένουν μερικοί ντόπιοι που
’ρθαν να παραλάβουν τους δικούς τους, άρτι αφιχθέ-
ντες από τον Πειραιά· ο λιμενικός, στριμωγμένος μες

στη στολή του, αξύριστος, νευρικός και μουτρωμένος για την πρωινή αγγαρεία, και πέντε έξι ξένοι, ίσως τουρίστες, που ξεστράτισαν όπως κάνουν καμιά φορά τα διαβατάρικα πουλιά.

Όλοι τους είναι ξαγρυπνισμένοι, με πρόσωπα πρησμένα από την αϋπνία ή τον άβολο ύπνο πάνω στις καρέκλες και στους σκληρούς καναπέδες, το ολονύχτιο και πολύωρο ταξίδι. Μια γυναίκα προσπαθεί να ηρεμήσει τα ανήλικα παιδιά της που γκρινιάζουν και κλαψουρίζουν, μα είναι προφανές ότι δεν έχει μεγάλες αντοχές. Ένας γέροντας, τυλιγμένος με ζακέτα και σακάκι, βαριά ρούχα για τέτοια εποχή, σέρνει μαζί του δυο γεμάτες πλαστικές σακούλες, πότε γέρνει από τη μια και πότε από την άλλη, καθώς βαδίζει.

Όλοι έχουν κάποιον να τους περιμένει εκτός από τον μοναχικό άντρα με τη βαλίτσα στο χέρι. Φαίνεται παράταιρος ανάμεσα σε τούτους τους απλούς ανθρώπους, τους νησιώτες, αλλά και τους μετρημένους στα δάχτυλα τουρίστες, με το άσπρο λινό του πουκάμισο και το παντελόνι και το ψάθινο καπέλο του. Μένει εκεί μόνος πια στην άκρη της θάλασσας, σαν το ναυάγιο που το ξέβρασσαν τα κύματα στο τέλος του κόσμου. Κοιτάει γύρω γύρω παραξενεμένος. Να θέλει άραγε βαστάζο να του κουβαλήσει τη βαλίτσα, να μετάνιωσε που ξεμπάρκαρε εδώ στην ερημιά; Φαίνεται διστακτικός. Δε λέει να το κουνήσει από το μόλο. Στρέφει πίσω το βλέμμα και βλέπει περίλυπος το πλοίο ν' απομακρύνεται. Κι είναι παραξε-

νο, πολύ παράξενο. Έχει ξαφνικά την αλλόκοτη αίσθηση πως έπεσε ουρανοκατέβατος σ' αυτό τον τόπο, σαν τον ήρωα ενός βιβλίου που τον έριξε απρόσμενα στις λευκές σελίδες κάποιος συγγραφέας. Ένα αδιόρατο, πικρό χαμόγελο είναι έτοιμο να σκάσει στα χείλη του. Αυτά τα πράγματα δε γίνονται, όχι, δε γίνονται. Είναι πραγματικός, υπαρκτός, όχι πλάσμα της φαντασίας. Όπως όλοι οι άνθρωποι γύρω του. Και τι να κάνει πια εδώ, δεν μπορεί να στέκει όλη μέρα, κρατώντας μια βαλίτσα στο χέρι. Αφήνει πίσω του επιτέλους την προβλήτα, στρίβει δεξιά, περνώντας δίπλα από τον κόκκινο ανεμόμυλο και το καρνάγιο με τα μπλε, άσπρα και κόκκινα καϊκια, που σύρθηκαν εκεί για επισκευή, και κατευθύνεται προς τον μικρό οικισμό με τα χαρακτηριστικά αιγαιοπελαγίτικα σπίτια.

Δυο τρία γερόντια λιάζονται στο καφενείο πάνω στο λόφο, τον λοξοκοιτούν και τον χαζεύουν, παραξενεμένοι όλη τούτη την ώρα, κάθε φορά που πατάει ένα ένα τα σκαλοπάτια ώσπου να φτάσει κοντά τους. Εκεί σταματάει για μια στιγμή, ρίχνει πάλι το βλέμμα του τριγύρω σαν κάτι να ψάχνει, μα δείχνει απογοητευμένος. Όχι, αυτό που αναζητεί δεν είναι πια εδώ, δεν είναι εδώ. Στο τέλος παίρνει την απόφαση, τι να κάνει, στρέφεται στα γερόντια με το πετσιασμένο δέρμα, τα διαβρωμένα πρόσωπα από την αλυσάχνη, τα μαυρισμένα στον ήλιο του καλοκαιριού.

«Με συγχωρείτε, μήπως γνωρίζετε κατά πού πέφτουν τα διαμερίσματα *Ανεμόμυλος*;»

Κι αυτοί σαν να ζωντανεύουν ξαφνικά, τα μάτια τους λαμπυρίζουν πρόσκαιρα, κάποια απροσδιόριστη ζωτική δύναμη αναδεύτηκε ανέλπιστα μέσα τους. Σαν τ' αστέρια, που αφού έκαψαν το υδρογόνο και το ήλιον στον πυρήνα τους, τώρα ό,τι ξέμεινε από το κάρβουνό τους αρπάζει φωτιά, σπινθηρίζει για τελευταία φορά.

«Στα διακόσια μέτρα πιο πάνω δεξιά», λέει κάποιος και υψώνει το δείκτη του χεριού του, σημαδεύοντας το κενό ανάμεσα στη γη και τον ουρανό. Το δάχτυλό του απομένει όρθιο, πετρωμένο σαν το δάχτυλο ενός προφήτη, μιας βιβλικής μορφής, βγαλμένης από την εικονογραφία της Παλαιάς Διαθήκης. Ξερακιανό, αποστεωμένο, στερεμένο από αίμα στις φλέβες του, μετέωρο.

«Σας ευχαριστώ», ανταποδίδει ο ξένος και συνεχίζει το δρόμο του.

Τα λείψανα ξαναγυρίζουν για λίγο στα ονειροπολήματα, στην ανυπαρξία τους καλύτερα, δύσκολο να πει κανείς, αν μπορούν πια να πλάσουν όνειρα, ή να έχουν έστω αναμνήσεις μιας πρότερης ζωής τόσους αιώνες μετά. Μέχρι που κάποιος, ένας σκεβρωμένος με μαύρα ρούχα, που κοίταζε τον ξένο περίεργος όλη τούτη την ώρα κι ακόμα και τώρα έχει τη ματιά του καρφωμένη στην πλάτη του, ξαναζωντανεύει και διακόπτει το λήθαργό τους.

«Δε μου λέτε... Αυτός... δεν είναι ο αρχαιολόγος... ο πώς τον λένε... Ήταν εδώ πριν από... πόσα χρόνια... είκοσι, τριάντα; Τον θυμάστε... τον...»

«Ο... Δούκας;» πετάει ο πιο ηλικιωμένος, ξερακιανό

γεροντάκι, καμπουριασμένο, που ακουμπά το πιγούνι στο ξύλινο μπαστούνι του.

«Ναι, αυτός ο... Δούκας», επιβεβαιώνουν τα μαύρα ρούχα.

«Μπα... δε νομίζω. Για να πω την αλήθεια, δεν του μοιάζει και πολύ. Κι έπειτα, ύστερα από όσα έγιναν, έχει μούτρα να ξανάρθει στο νησί; Τι να κάνει εδώ;» αναρωτιέται το ξύλινο μπαστούνι, κι όσο μιλά, το μήλο του Αδάμ πάει κι έρχεται στο λαιμό του, μια πάνω μια κάτω, σαν τον παλιό ανεγκυστήρα.

Ο ξένος νιώθει τα βλέμματά τους να σέρνονται στη ράχη του σαν πισώπλατη μαχαίριά. Ένα *μαχαίρι*, ένα *μαχαίρι*. Συνεχίζει την ανάβασή του. Κάθε τόσο στέκεται να πάρει ανάσα. Η βαλίτσα φαίνεται βαριά. Παρά το πρωινό αεράκι, που ανεμίζει το πουκάμισό του κι απειλεί να παρασύρει το ψάθινο καπέλο του, νιώθει τον ιδρώτα κόμπο κόμπο να σχηματίζεται στο μέτωπο, ακόμα και στις μασχάλες του να τρέχει και να χαρακώνει το δέρμα του. Δεν είναι πια στην πρώτη του νιότη. Κοντεύει τα εξήντα κι όσο και να μη θέλει να το πιστέψει, τα χρόνια δε γυρνάνε πίσω, η ζωή παίρνει το δρόμο της. Αυτός ανεβαίνει ένα ένα τα σκαλοπάτια, να βρει τον *Ανεμόμυλο* σαν τον Δον Κιχώτη, κι εκείνη κατηφορίζει με γοργούς ρυθμούς, σαν την ταχυπαλμία που καμιά φορά χτυπά μανιασμένα το στήθος του και του κόβει την ανάσα.

Κοιτάει δεξιά, βλέπει στο βάθος τα διαμερίσματα που ψάχνει. Μια γυναίκα, συμπαθητική, νόστιμη, δεν μπορεί

να πει, γύρω στα σαράντα, στην αρχή διστακτική, έπειτα πιο αποφασιστική, τον πλησιάζει και τον ρωτάει αν είναι ο κύριος που περιμένει.

«Ναι, εγώ είμαι», αποκρίνεται βαριεστημένα κι εκείνη τον πάει κατευθείαν, χωρίς δεύτερη κουβέντα, στο δωμάτιό του.

«Θα είστε κουρασμένος», λέει.

«Ναι», απαντά. Σε τέτοιες περιπτώσεις τα πολλά λόγια είναι φτώχεια, τι να 'χουν να πουν δυο άγνωστοι μεταξύ τους.

Ανεβαίνουν τη στενή σκάλα. Στη βάση της φυτρώνει μια θεόρατη τριανταφυλλιά. Κόκκινα τριαντάφυλλα προβάλλουν μέσα από καταπράσινα κλαριά, στάζουν δροσιά και το άρωμά τους χύνεται βαρύ στα πλεμόνια του. Κοντοστέκεται λίγο στα σκαλιά. Χαϊδεύει ένα μπουμπούκι. Πάει καιρός που 'χει να δείξει τέτοια στοργή. Και ξάφνου, σαν να το συνειδητοποιεί, σπεύδει ν' αποσύρει το χέρι του. Κατσουφιάζει. Συνεχίζει μέχρι το δωμάτιο, αλλά η μυρωδιά απέμεινε πια στα δάχτυλά του σαν αμαρτία, το ποινικό αδίκημα δεν παραγράφεται.

«Είναι η περηφάνια μου», λέει η σπιτονοικοκυρά του για την τριανταφυλλιά, και να που ανέλπιστα ανάμεσα σε δυο ξένους επιχειρείται να ανοιχτεί κουβέντα για ένα τόσο τρυφερό ζήτημα, για τα λουλούδια, ίσως και τα πουλιά, τη φύση, τ' αστέρια, αν υπάρχει διάθεση, ποτέ μη λες ποτέ. Μα η προσπάθεια αυτή φαίνεται καταδι-

κασμένη εκ των προτέρων, ο ξένος κάτι μουγκρίζει μέσα από τα δόντια του, κλείνεται ξανά στον εαυτό του, δεν είναι για πολλά πολλά.

Το δωμάτιό του είναι συμπαθητικό, τίποτα ιδιαίτερο, όπως όλα τα δωμάτια στα νησιά. Κρεβάτι, τραπέζι, δυο καρέκλες, όλα βαμμένα στα γαλάζια χρώματα του Αιγαίου. Η έκπληξη τον περιμένει στο μικρό μπαλκονάκι. Θα μπορούσε να είναι ένας ρομαντικός παράδεισος για ερωτευμένα ζευγάρια. Η κληματαριά με τα άγουρα τσαμπιά της, το λευκό τσιμεντένιο παγκάκι, κολλημένο σύρριζα στον τοίχο, και μια πλάκα σχιστόλιθου αντί για τραπέζι, στηριγμένη στο μεγάλο πήλινο πιθάρι. Στις γωνιές γεράνια και πελαργόνια σε ζαρντινιέρες, κόκκινα, ροζ, λευκά, μια πανσπερμία χρωμάτων. Από εδώ μπορεί κανείς ν' απολαύσει την πανοραμική θέα πάνω από τον οικισμό και το λιμάνι, μέχρι το βλέμμα του να χαθεί στη θάλασσα. Απέραντο γαλάζιο, αφρισμένα κύματα, βράχια κι αγέρας. Στιγμιαία αφαιρείται και πάλι, κοιτάει μέχρι πέρα στον ορίζοντα, βυθισμένος στην άβυσσο της ψυχής του, παρασυρμένος σε μια ζωή άλλη, πεπερασμένη και μακρινή. Εδώ αρχίζει ο άνθρωπος, εδώ τελειώνει ο άνθρωπος. *Η θάλασσα, αυτή η θάλασσα, η θάλασσα.*

«Έχετε ξανάρθει στο νησί μας;» ρωτάει έξαφνα η σπιτονοικοκυρά, που τον επαναφέρει στην πραγματική ζωή. Μόλις τώρα συνειδητοποιεί ότι την έχει ξεχάσει, αλλά αυτή βρίσκεται ακόμη δίπλα του. Είναι απίστευτο πόσο πολλά μπορούν να ανασυρθούν από τη μνήμη, ανάμε-

σα σε μιαν ερώτηση και μιαν απάντηση. Όλα περνούν από μπροστά του για μερικά δευτερόλεπτα, όλη η ζωή του ξαφνικά συρρικνώθηκε σ' ένα φως που άστραψε κι έσβησε ακαριαία.

«Ναι, αλλά πάνε χρόνια».

«Τότε θα γνωρίζετε τα κατατόπια».

«Έτσι νομίζω», λέει αυτός κοφτά και κοιτάει αλλού, προσπαθώντας και πάλι να θέσει τέρμα στη δυσάρεστη κουβέντα.

«Λοιπόν, σας αφήνω τώρα. Έχετε ανάγκη από ξεκούραση. Να περάσετε καλά».

«Σας ευχαριστώ», αποκρίνεται εκείνος κάπως ανακουφισμένος. *Καιρός ήταν*, θα μπορούσε να προσθέσει, αλλά δεν είπε τίποτε άλλο.

«Μένω απέναντι. Αν χρειαστείτε κάτι, μη διστάσετε να μου χτυπήσετε την πόρτα», τον παροτρύνει. Τι άλλο θα 'πρεπε να πει η ιδιοκτήτρια σε έναν ξένο και κακόκεφο άντρα που καλά καλά το όνομά του δεν ξέρει; Λέει αυτό που είθισται υπό τας περιστάσεις. Τίποτα περισσότερο, τίποτα λιγότερο.

Νιώθει κουρασμένος. Το μόνο που λαχταράει είναι να ξαπλώσει στο κρεβάτι, να βυθιστεί στον ύπνο, τον δίδυμο αδελφό του θανάτου, αλλά πεινάει κιόλας. Η δεύτερη σωματική ανάγκη κατανικάει την πρώτη. Άλλωστε, πώς θα μπορούσε να κοιμηθεί νηστικός; Κατηφορίζει ξανά προς το λιμάνι. Περνώντας μέσα από τα στενά δρομώκια, δίπλα στις ανοιχτές πόρτες, οι ανάκατες μυρωδιές,

λαδερρά, κρεατικά και ψαρικά, του τρυπούν το στομάχι, του θυμίζουν το χρόνιο έλκος του. Παρακάμπτει το καφενείο και φτάνει στη θάλασσα. Συνεχίζει προς την άκρη του λιμανιού, ανατολικά, ακολουθώντας τον κύριο δρόμο για την παραλία του Φοίνικα. Σταματάει μπροστά σ' ένα παλιό δίπατο, από εκείνα τα νησιώτικα αρχοντόσπιτα. Η μπογιά στην πόρτα έχει ξεφτίσει, το ξύλο της έχει σαπίσει. Τα τζάμια στο επάνω πάτωμα είναι σπασμένα, κομμάτια από γυαλί ακόμη σφηνωμένα στα παράθυρα να χάσκουν σαν ξεδοντιασμένα στόματα. Στο δρόμο, στα πόδια του, κείτονται απολεπισμένα κομμάτια ασβέστη. Όλα δείχνουν προ πολλού σημάδια εγκατάλειψης. Κανένα ίχνος ανθρώπου. Ωστόσο, δε χάνει τίποτα να δοκιμάσει. Αγγίζει τη δαιμονική μορφή στο σκουριασμένο σιδερένιο ρόπτρο, χτυπάει μια, δυο, τρεις φορές, τακ τακ. Δεν απαντά, δεν ανοίγει κανείς. Και την ώρα που ετοιμάζεται να φύγει, πετάγεται στη μέση του δρόμου μια γριά. Το λιπόσαρκο σώμα της πλέει μέσα στο φαρδύ φουστάνι, από το τσεμπέρι ξεπροβάλλει η κοτσίδα με τα γκρίζα μαλλιά.

«Γυρεύετε κάποιον;»

«Τον... κυρ Ανέστη, τον ταβερνιάρη». Δείχνει ξαφνιασμένος.

«Τώρα; Αυτός πάει δέκα χρόνια που μακαρίστηκε. Πέρσι πέθανε και η γυναίκα του. Στην Αθήνα, στην κόρη της. Μα τι τον θέλετε;»

«Τίποτα, τίποτα», απαντά κι ανοίγει το βήμα του. Δεν

έχει όρεξη για κουβέντες. Το βάζει στα πόδια σαν το δαρμένο σκυλί.

Ο κυρ Ανέστης... Να, σε τούτο το ισόγειο είχε την ταβέρνα του ο κυρ Ανέστης. Τρία καλοκαίρια πέρασαν εδώ. Κάθε πιάτο και ένα γαστρονομικό ταξίδι στην παλιά ξεχασμένη νησιώτικη κουζίνα. Απέναντι, στο λόφο, δυο βήματα απόσταση, βρισκόταν η αποθήκη του, ο παλιός αχυρώνας που τον μετέτρεψαν μέσα σε δυο μέρες σε υποφερτό κατάλυμα για τους φοιτητές. Έξω είχαν στήσει μια πρόχειρη ντουζιέρα. Βαδίζει προς τα κει. Πετρώνει. Γιατί εκεί που άλλοτε βρισκόταν ο αχυρώνας, τώρα απλώνονται τα ερείπιά του. Πέτρες και παλιόξυλα ανάκατα. *Ερείπια, ερείπια, όλα ερείπια.* Και πιο πέρα, το περιβόλι με τα κολοκύθια, τις μελιτζάνες και τις ντομάτες του κυρ Ανέστη, είναι πια χερσότοπος, πνιγμένος στους αγριόθαμνους, στις αγκαθιές και στα γαϊδουράγκαθα. Κάνει μεταβολή.

Κάθεται στο πρώτο ταβερνάκι που συναντά πλάι στη θάλασσα. Αρνείται τα παραδοσιακά μαγειρευτά που του προτείνει το γκαρσόνι, σιχαίνεται τις γαλιφιές του, τα τόσα *ευχαριστώ* και τα *κύριε* που τον δασκάλεψαν να λέει. Αν ήθελε ορντινάντσα, θα γινόταν αξιωματικός του στρατού. Τρώει κάτι πρόχειρο και γρήγορο, κατσικίσιο τυρί, πατάτες, βλίτα. Και φεύγει. Πάει και κρύβεται κυνηγημένος στον *Ανεμόμυλο*. Οι νησιώτες τον παρακολουθούν σαν ρουφιάνοι όλη τούτη την ώρα να σέρνεται στους δρόμους μες στο άσπρο λινό του πουκάμισο, να

κάθεται στην ταβέρνα, να κοιτάει δεξιά αριστερά σαν χαμένος. Είναι φανερό πως ό,τι κι αν κάνει, κάτι άλλο τριβελίζει το μυαλό του. Κι όταν εξαφανίζεται πια από το οπτικό τους πεδίο, έχουν ακόμη την αίσθηση πως είναι εκεί και σουλατσέρνει στα στενά, τουλάχιστον νομίζουν πως βλέπουν ένα κομμάτι λευκό λινό πανί να ανεμίζει και να παίρνει το σχήμα του κορμιού του.

Κλείνει την πόρτα πίσω του. Όλος ο κόσμος μένει απ' έξω. Οι ανθρώπινες φωνές, τα τερετίσματα των τζιτζικιών, οι κρωγμοί των γλάρων σβήνουν. Το φως, ένα φως σκληρό κι άκαμπτο, χτυπάει πάνω στους εξωτερικούς τοίχους, σέρνεται στο γύψο, στην ταράτσα, ψάχνει τις ρωγμές, τα κενά, να τρυπώσει στο δωμάτιο. Έχει την αίσθηση ότι το ακούει, ένα υπόκωφο μουρμουρητό σαν το θαλασσινό νερό που γλείφει την άκρη της γης. Χάνεται μες στη σιωπή της μοναξιάς του, σαν να βυθίστηκε στην ανυπαρξία. Το μόνο που ακούγεται είναι αυτό το επίμονο σκάψιμο στα ντουβάρια, το επίμονο σφύριγμα του αγέρα μέσα στα παραθυρόφυλλα. Ξαπλώνει με τα ρούχα στο κρεβάτι. Η βαλίτσα του είναι πεταμένη στη μέση, εκεί που την άφησε το πρωί, ανέγγιχτη. Συνήθως η τάξη στην καθημερινή του ζωή είναι κανόνας απαράβατος. Έτσι τον έμαθε η αρχαιολογία: τακτοποιημένο ημερολόγιο, ταξινόμηση, τυπολογία. Κάθε παρέκκλιση αναστατώνει το πρόγραμμά του,

τη φυσιολογική ζωή του, μια καρδιακή αρρυθμία με συμπτώματα δύσπνοιας.

Στιγμή τη στιγμή γλιστράει στον ύπνο, σαν να βυθίζεται όλο και πιο βαθιά μέσα σε στρώμα από σύννεφα και πούπουλα. Κατρακυλά σε μιαν άβυσσο, το κορμί του γίνεται ελαφρύτερο και ελαφρύτερο, μέχρι που δεν έχει πια σώμα, χάνει την υλική του υπόσταση, ρέει σιγά σιγά στη χώρα του ασυνείδητου, στον πρώτο βρεφικό λήθαργο. Λένε πως όταν κοιμάσαι, στα όνειρά σου ζεις τη ζωή ενός άλλου, πραγματικού ανθρώπου. Κι όταν εσύ είσαι ξύπνιος, αυτός ονειρεύεται τη δική σου ζωή. Κάπου ένας τέτοιος άνθρωπος ζει στον ύπνο του την εφιαλτική ζωή του Δουκαρέλη.

Κοιμάται ήσυχα και ήρεμα, όσο δεν έχει κοιμηθεί τους προηγούμενους έξι μήνες μαζί. Κι όταν ξυπνάει αργά το βράδυ, περασμένα πια μεσάνυχτα, πρόσκαιρα χάνει την αίσθηση του χρόνου και του χώρου. Θέλει να κατέβει ξανά στο λιμάνι να τσιμπήσει κάτι, είναι θεονήστικος. Βγαίνει έξω, μα μόνο για λίγο, ώσπου να αντιληφθεί ότι ο γύρω κόσμος δεν κινείται στους δικούς του ρυθμούς, όλα είναι θεόκλειστα, αμπαρωμένα. Τα φώτα των μαγαζιών στην παραλία έχουν σβήσει προ πολλού. Τα βλέπει από ψηλά, στοιχειωμένα, άρρωστα μες στην υγρασία, χωρίς ζωή, στρίβει στη γωνιά και γυρνά πίσω. Ψυχή ανθρώπου δεν τριγυρνά πια στους έρημους δρόμους, μονάχα αυτός, ένας ίσκιος που σκοντάφτει στον εαυτό του σαν καταραμένος. Ο παφλασμός των κυμάτων φτάνει από τη

μέση του πελάγους στην ακτή. Ένας σκύλος ακούγεται να αλυχτά κάπου μακριά. Θυμάται τα οστά του σκύλου με το περιλαίμιο, που βρέθηκαν σε προϊστορικό κυκλαδίτικο τάφο. Περίεργο πού σε πάει καμιά φορά η σκέψη, πώς ξεστρατίζει κι ανασύρει ξαφνικά από τη λήθη ξεχασμένες εικόνες, πληροφορίες, σκονισμένες αναμνήσεις. Αναρωτιέται αν είναι εκείνος ο ίδιος σκύλος που τώρα γαβγίζει μέσα στον τάφο του. Μήπως κι αυτός βρίσκεται σε μιαν άλλη εποχή, πέρα από αυτήν όπου φαινομενικά ζει;

Στο δωμάτιο έχει πια ανοίξει τα μάτια για τα καλά, καθαρίζουν οι τσίμπλες και διαπιστώνει έκπληκτος πως έχει τα μαύρα του τα χάλια. Τα λινά του είναι τσαλακωμένα, μπουρδουκλωμένα, της κακιάς ώρας. Και τα μαλλιά του στέκουν όρθια, ανάκατα, σημαδεύοντας το ουράνιο χάος που κρέμεται από πάνω. Πάλι καλά που δεν τον μυρίστηκε ψυχή εκεί έξω, δεν τον είδε σ' αυτή την ελεεινή κατάσταση.

Κι επειδή το στομάχι του συνεχίζει να διαμαρτύρεται σαν σκουριασμένη μηχανή, θυμάται πως έχει ξεμείνει στη βαλίτσα το κουτί με τα μπισκότα που προνόησε ν' αγοράσει για το ταξίδι. Τα μπισκότα στέκονται η αφορμή να αδειάσει και να τακτοποιήσει πρόχειρα την περιουσία που κουβάλησε στο νησί, τα ρούχα, τα βιβλία, το νεσε-σέρ φίσκα στα φάρμακα, ολόκληρο φαρμακείο, τα χοντρά ημερολόγια της ανασκαφής, μπακαλοδέφτερα πια, με τα εξώφυλλα ξεφτισμένα, φωτογραφίες κι ό,τι άλλο,

ένας Θεός ξέρει, θα μπορούσε να ξετρυπώσει από τα μπαγκάζια του. Είναι κάτι που θα έπρεπε να είχε κάνει το πρωί, σκέφτεται με διάθεση ανώδυνης αυτοκριτικής και μια δόση τύψεων γι' αυτή του την αμέλεια. Έτσι, δίνει προτεραιότητα στις ταπεινές αυτές εκκρεμότητες, γιατί για τις άλλες, τις σοβαρές, ούτε λόγος, τα πράγματα έχουν πάρει το δρόμο τους. Αισθάνεται πως έχει χαθεί σ' ένα λαβύρινθο κι είναι ανίκανος και ανήμπορος να βρει την άκρη του νήματος. Λαχταρά να βάλει τη ζωή του σε τάξη, όπως το είχε κάνει κι άλλοτε, μα τώρα φαίνεται πως είναι πια αργά, δεν είναι στο χέρι του. Το μόνο που θα μπορούσε να βάλει σε τάξη είναι το περιεχόμενο της αποσκευής του. Ξεδιπλώνει τα πουκάμισα και τα δύο σακάκια. Μέσα στην υπερβολική και ακατανόητη θλίψη του τα βρίσκει τσαλακωμένα. Τα τακτοποιεί στην ντουλάπα, αναβάλλοντας για αύριο την περαιτέρω φροντίδα τους. Τοποθετεί τα βιβλία και τα μπακαλοδέφτερα στο κομοδίνο, το νεσεσέρ με τα φάρμακα στο πάτωμα, τις μπλούζες και τα εσώρουχα στα συρτάρια, και τα παπούτσια κάτω από το κρεβάτι.

Αυτό το δωμάτιο θα είναι πια ο προσωπικός του χώρος για τις επόμενες δυο, τρεις, τέσσερις, ποιος ξέρει πόσες βδομάδες. Είναι ένας χώρος κοντά στα τέσσερα επί τέσσερα, μια ποντικότρυπα, όχι πολύ μεγαλύτερη από έναν τάφο. Μόνο που στους τάφους οι νεκροί δεν έχουν τέτοιες πολυτέλειες· κρεβάτια, καρέκλες, τουαλέτα, ντουζιέρα κι ένα μικρό μπαλκονάκι με θέα στο Αιγαίο. Εξαρ-

τάται, βέβαια, πώς το βλέπει ο καθένας. Ο ίδιος μάλλον δεν είναι και τόσο σίγουρος τι από τα δυο να διαλέξει: τη μικρή πολυτέλεια σ' αυτή την εφήμερη ζωή ή την αδιατάραχτη γαλήνη εις τα ησυχαστήρια και τας αιωνίους μονάς του άλλου κόσμου.

Ναι, δεν ξέρει πόσο θα ξεκαλοκαιριάσει εδώ. Το δωμάτιο το νοίκιασε με ανοιχτή την αναχώρηση. Η παραμονή του στο νησί δεν έχει σαφή ημερομηνία λήξης κι αν ήταν προϊόν σε ράφι υπεραγοράς, θα 'χε προβλήματα με την αγορανομία. Φάνηκε ειλικρινής στην ιδιοκτήτρια, όταν τον ρώτησε. *Όσο το απαιτήσουν οι περιστάσεις*. Κι αν ήθελε κανείς να εξετάσει αυτά τα ακατανόητα λόγια του, δύσκολα θα έβγαζε άκρη. Ποιες περιστάσεις; Τι υποθέσεις έχει τούτος εδώ ο ξένος σ' ένα ερημονήσι της άγονης γραμμής όπως το Κουφονήσι; Τι γύρευε σ' αυτό τον τόπο της εξορίας, τον *Κωφόν Λιμένα* των αρχαίων; Και γιατί τόση μυστικοπάθεια με την παραμονή του;

Βγαίνει στο μπαλκόνι. Πρέπει, επιτέλους, να καθησυχάσει το στομάχι του. Παίρνει τα μπισκότα και κάθεται στο παγκάκι. Δε χορταίνει, ξεγελάει κάπως την πείνα του. Γεμίζει την πίπα με αρωματικό καπνό, τον πατικώνει μια δυο φορές. Ο αναπτήρας ξερνά τη γαλάζια φλόγα του, το χαρμάνι αρπάζει φωτιά. Τραβάει μια ρουφηξιά, σαν *φάρμακον νηπενθές*, βαθιά μέχρι την ψυχή του, και αναστενάζει. Ο καπνός σκορπάει στον αγέρα, παρασέρνει μαζί του το άρωμα του κερασιού. Τον παρακολουθεί πολλή ώρα να μετεωρίζεται ψηλά και έπειτα να διαλύεται.

Κρυμμένος στη γωνιά του μες στο σκοτάδι, έχει πλήρη κατόπτευση του οικισμού και πιο πέρα της θάλασσας. Είναι σχεδόν πανσέληνος, στο φεγγάρι λείπει ένα κομμάτι. Η Μεγάλη Άρκτος απλώνεται στον ουρανό 46 έτη φωτός μακριά από τη Γη. Κάθε δυο δευτερόλεπτα απομακρύνεται με ταχύτητα 12,6 χιλιομέτρων. Έχει επίγνωση πως ό,τι βλέπει εκεί ψηλά είναι το φως που διαχωρίστηκε από την ύλη πριν από δισεκατομμύρια χρόνια. Είναι αδιανόητο να τα μετρήσει, δεν τα χωράει το ανθρώπινο μυαλό, τόσο που ό,τι συνέβη, συνέβη σε μιαν εποχή αχρονίας. Ένα μυστήριο που ταξίδεψε από τα πέρατα του σύμπαντος και φτάνει κοντά του, ορατό και υπαρκτό και ταυτόχρονα αόρατο και ανύπαρκτο. Εκεί πάνω η πάλη είναι διαρκής ανάμεσα στο φως και το σκοτάδι, το θάνατο και τη γέννηση. Έρχονται στη θύμησή του παλιές αναμνήσεις, πολλά καλοκαίρια πριν, ρεμβασμοί και νοερά ταξίδια. Τότε πίστευε πως ο χρόνος που ξανοιγόταν μπροστά του ήταν άπειρος. Δυσκολευόταν να δεχτεί πως μπορούσε κάποτε να διανύσει μια τόσο μεγάλη απόσταση και να φτάσει στο τέλος. Η κλεψύδρα κάποτε αδειάζει. Και να που τώρα βρίσκεται *ένα βήμα πριν από το τέρμα...* σκέφτεται μέσα στην υπερβολική απαισιοδοξία του. Η κορυφογραμμή της Κέρου απέναντι διαγράφεται ξεκάθαρα. Λένε πως εδώ γεννήθηκαν κάποτε ο Απόλλων και η Άρτεμις. Προσηλώνει ώρα πολλή το βλέμμα του και σε λίγο, εκεί που σμίγει ο ουρανός με τη γη, βλέπει να σχηματίζεται ένα γιγαντιαίο κυκλαδί-

τικο ειδώλιο, μια γυναικεία μορφή, *νωχελικά ξαπλωμένη στα νερά του Αιγαίου*. Οι ντόπιοι υποστηρίζουν πως η πρώτη πανσέληνος του θερινού ηλιοστασίου, κοντά στην 21η Ιουνίου, αναδύεται από τον κόλπο της. Απορεί και φοβάται, μήπως άρχισε πια να χάνει την αίσθηση της πραγματικότητας. Θυμώνει ταυτόχρονα με τον εαυτό του, γιατί του επιτρέπει να φαντασιοκοπεί με τέτοιους ψευτορομαντισμούς.

Στα σπίτια τους, κάτω στον οικισμό, οι φυσιολογικοί άνθρωποι στριφογυρνάνε στα κρεβάτια τους, ναρκωμένοι, αλαφρωμένοι πρόσκαιρα από τις καθημερινές τους έγνοιες, κι αυτός ξαγρυπνά εδώ πάνω ολομόναχος με την τύφλα του.

Αλήθεια, τι βασανίζει το μυαλό του; Δεν υπάρχει σενάριο, η ζωή του δεν είναι σίριαλ στην τηλεόραση. Στην πραγματική ζωή ένα αόρατο χέρι γράφει τα σενάρια την ίδια ώρα που εξελίσσονται τα γεγονότα. Πάντα θεωρούσε τον εαυτό του προνοητικό, πάντα ήθελε να έχει ο ίδιος την τύχη στα χέρια του, να ορίζει τη μοίρα του. Μα τώρα πια όλα είναι πέρα από τις δικές του δυνάμεις. Το μόνο που θέλει είναι να βάλει σε σειρά τις σκέψεις του, να δώσει σχήμα και μορφή στη ζωή που τον τελευταίο καιρό γλιστράει από τα χέρια του, σαν τους κόκκους της άμμου μέσα στην κλεψύδρα. Αυτός που πάλευε όσο θυμάται τον εαυτό του να δώσει απαντήσεις στα προαιώνια μυστήρια και να σχηματοποιήσει τη ζωή του προϊστορικού ανθρώπου, τώρα είναι εντελώς ανήμπορος να

ελέγξει τον δικό του βίο, να ερμηνεύσει τα αινίγματα της ψυχής του. Κάθε φορά που προσπαθεί να τα αποκρυπτογραφήσει, χάνεται στο δαιδαλώδες έρεβος του μυαλού του. Μόνο κάμποσα *γιατί* στριφογυρνάνε εκεί μέσα, απαντήσεις, όπως αυτές που δίνει στις ανασκαφές και στα βιβλία του, δεν υπάρχουν. Θα ήθελε να ξεφύγει για λίγο και ναι, δεν αρνιέται ότι έχει περάσει από το νου του η φευγαλέα σκέψη, σαν μια σπίθα, ότι δε θα του ερχόταν και πολύ άσχημα, αν τύχαινε κι άφηγε τα κόκαλά του σ' αυτή τη γωνιά του Αιγαίου. Εννοείται σε περίπτωση που το μοιραίο είναι προϊόν ατυχήματος, ένας αιφνίδιος θάνατος από φυσικά αίτια. Και ποιος ξέρει, ίσως τότε, σαν τον ανακαλύψουν οι αρχαιολόγοι του μέλλοντος, χιλιάδες χρόνια αργότερα, βυθισμένο στο λάκκο, απολιθωμένο πλάι σ' έναν προϊστορικό τάφο, να χρονολογήσουν τα λείψανά του. Γνωρίζει πως το μέτρο σύγκρισης για να υπολογίσουν την ηλικία του θα είναι τα 5.730 έτη, δηλαδή όσα χρειάζονται να μειωθεί στο μισό η ποσότητα των νετρονίων στον πυρήνα του ραδιενεργού άνθρακα 14. Να που τότε η ζωή του θα αποκτούσε μιαν άλλη διάσταση, τώρα είναι αστείο και μόνο να παραθέσει τις δεκαετίες της ζωής του πλάι στα 5.730 έτη. Κι ακόμα περισσότερο, πλάι στα 5 δισεκατομμύρια της Γης ή τα 13,7 του σύμπαντος, μέσα στην αιωνιότητα.

Έτσι όπως κάθεται εδώ και βλέπει τη μορφή του, λες και η ψυχή αποχωρίστηκε από το σώμα του, ταυτόχρονα συνειδητοποιεί ότι τούτη η εικόνα έρχεται σε πλήρη

αντίθεση με αυτό που ξανοίγεται ολοζώντανο μπροστά του. Μπορεί στη δική του καρδιά να μη χωρούν ψευτορομαντισμοί και συναισθηματισμοί τέτοιας φύσεως, γιατί τα θεωρεί όλα τούτα αδυναμίες, αλλά ο κόσμος, αυτός ο άψυχος που σαλεύει γύρω του, έχει, μες στην ακινησία του, μια δύναμη εξαιρετικής ομορφιάς, που μπορεί να δώσει κίνηση και να προκαλέσει ποικίλες αντιδράσεις στα έμψυχα όντα εκεί έξω.

Μες στο σκοτάδι, χαμένος στις στενόχωρες σκέψεις του, χαϊδεύει το γκρίζο πυκνό μούσι του και τραβά κάθε τόσο δυνατές τζούρες από τον καπνό του. Μακριά το πέλαγος αναστενάζει κι ο θαλασσινός άνεμος, δροσερός, φτάνει μέχρι το μπαλκόνι του ίσα ίσα για να του ανακατέψει τα μαλλιά. Κρυώνει, χτυπημένος από τις ριπές του, νιώθει το σύγκρου να διαπερνά τη ραχοκοκαλιά του, σαν να τον άγγιξε τώρα μόλις κάποιος περαστικός, αόρατος αρχάγγελος. Τυλίγεται με μια κουβέρτα που τη βρίσκει διπλωμένη στο ντουλάπι. Είναι Ιούλιος και στο Αιγαίο οι ψυχρές νύχτες δεν είναι σπάνιες.

Είναι στιγμές που στον καθένα συμβαίνει να έρχονται απρόσκλητες τέτοιες απαισιόδοξες και ενοχλητικές σκέψεις όπως οι αποψινές. Το μυαλό παίζει περίεργα παιχνίδια, στροβιλίζεται μέσα σε παράξενους συλλογισμούς, σε σκοτεινούς ιριδισμούς σαν σε δίνη, διερωτάται για εκείνη την ημέρα που θα φτάσει κάποτε το μοιραίο, πώς θα νιώσει, πώς θα 'ναι η ζωή μετά το θάνατό του. Αναρωτιέται πόσο ψεύτικη και πόσο αληθινή είναι

η ζωή του ανθρώπου και καταλήγει πως είναι περισσότερο ψεύτικη παρά αληθινή. Έχει προς στιγμήν την αίσθηση πως κι αυτός είναι λίγο ψεύτικος, πως η ζωή του, οι εικόνες του, αυτές που απλώνονται απόψε μπροστά του, είναι μονάχα ηλεκτρικές εκκενώσεις, η φαιά ουσία, οι σκέψεις στο μυαλό ενός άλλου ανθρώπου.

Ο φάρος στο Γλαρονήσι αναβοσβήνει για τα καράβια που περνούν ανοιχτά στο πέλαγος, μια φωτερή κουκκίδα, και χάνονται. Καθώς τα αστέρια από πάνω του σιγά σιγά αραιώνουν και στ' ανατολικά αρχινά να αχνοφέγει η πορφυρή σκιά του ήλιου, δεν αντέχει, βγάζει τα λινά του, σέρνεται στο δωμάτιο και χώνεται κάτω από τα σεντόνια.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΥ

Ημερολόγιο μιας απιστίας

Ψ

ΨΥΧΟΛΟΓΙΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Ο Γιώργος Δουκαρέλης, αρχαιολόγος και καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, επιστρέφει στις Μικρές Κυκλάδες, είκοσι χρόνια μετά την ανασκαφή που τον έκανε διάσημο και άλλαξε για πάντα την προσωπική και επαγγελματική του ζωή. Ο Δουκαρέλης καλείται τώρα να πραγματοποιήσει ακόμα μια ανασκαφή, αυτή τη φορά στα ενδότερα της ψυχής του. Περιδιαβάζοντας στα μέρη όπου έζησε άλλοτε, ανάμεσα στις αναμνήσεις, στα αόρατα νήματα που τον συνδέουν με τρεις γυναίκες, από το πολύ μακρινό, το πρόσφατο παρελθόν και το παρόν, κάτω από τον ήλιο του Αιγαίου, ανάμεσα στα βράχια, στην άγονη γη, στη θάλασσα και στο απέραντο γαλάζιο, θα προσπαθήσει να βάλει σε τάξη τη ζωή του και να ξαναθυμηθεί όσα διαδραματίστηκαν εκείνο το καθοριστικό καλοκαίρι.

Ένα μυθιστόρημα για το χρόνο, τη φθορά, τη μνήμη, τον έρωτα και την απιστία, που ακροβατεί ανάμεσα στο παρόν και το παρελθόν.

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 11506

ISBN 978-960-496-800-8

9 789604 968008

ΤΑΤΟΙΟΥ 121 & ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΡΚΟΥΡΗ 1
144-52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19-550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr